

Dno KESH: 375/2017

279 § LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LIIKENTEEN PALVELUISTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISEKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI, LAUSUNTO

Khall § 279/29.5.2017

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Esitysluonnos on saatavilla ministeriön verkkosivuilla osoitteessa www.lvm.fi/lausuntopyynnot. Esitysluonnoksen yhteydessä on saatavilla myös kooste liikenteen palveluista annetusta laista, jossa eduskunnan 19.4.2017 hyväksymään lakitekstiin on yhdistetty tähän esitykseen sisältyvät muutos- ja täydennysehdotukset.

Esitysluonnokseen tutustuvia pyydetään erityisesti kiinnittämään huomiota esityksen arvioituihin vaikutuksiin ja omalta osaltaan täydentämään, korjaamaan tai vahvistamaan arvioita. Lausunto pyydetään toimittamaan sähköisesti viimeistään 1.6.2017 osoitteisiin kirjaamo@lvm.fi sekä liikennekaari@lvm.fi.

Esitys on toinen osa nk. liikennekaarihanketta, jolla toteutetaan hallitusohjelman kärkihankkeita digitaalisen kasvuympäristön rakentamiseksi sekä säädösten sujuvoittamiseksi. Eduskunta on hyväksynyt hankkeen ensimmäiseen vaiheeseen ja nimennyt uuden lain liikenteen palveluista annetuksi laiksi. Liikenteen palvelulailalla toteutetaan ajatus liikenteestä palveluna (MaaS, Mobility as a Service).

Tällä hallituksen esityksellä täydennetään liikenteen palveluista annettu laki kattamaan kaikki liikennemuodot. Liikenteen lainsäädäntö pohjautuu vahvasti kansainvälisiin sopimuksiin, standardeihin, suosituksiin ja muihin kansainvälisiin järjestelyihin, sekä Euroopan unionin (EU) lainsäädäntöön. Ehdotuksessa yhtenäistettäisiin ja linjattaisiin eri liikennemuotoja koskevia säännöksiä em. viitekehyksen puitteissa.

Liikenteen palveluista annetun lain tavoitteiden toteuttamista varten tarvitaan tietojen avaamista ja avointen rajapintojen kautta tapahtuvaa asiointia. Yhtenäisten matkaketjujen ja yhdistettyjen palveluiden tarjoamismahdollisuuksia puolestaan helpotettaisiin edelleen mahdollisuudella kytkeä palvelukokonaisuuteen tie- ja raideliikenteen lisäksi lento- ja meriliikenteen matkalippuja, erilaisia liikkumispalveluita, kuten ajoneuvojen vuokrauspalveluita, erilaisia sarja- tai kausituotteita sekä alennuksia. Tämä toteutettaisiin niin, että henkilö voisi sallia sen, että kolmas osapuoli asioisi hänen puolestaan hänen käyttäjätileillään eri palveluissa.

Liikenteen rekistereiden kokonaisuudistuksen avulla mahdollistettaisiin rekistereissä olevan suuren tietopääoman hyödyntäminen uudella tapaa. Keskeistä uudistuksessa olisi rekisteritietojen luovutuskäytäntöjen uudistaminen digitalisaation mahdollistamalla ja vaatimalla tavalla.

Ehdotuksessa säädettäisiin yhdestä liikenneasioiden rekisteristä, jossa olisi tietoja toiminnanharjoittajaluvista, liikennevälineistä sekä liikenteen henkilöluvista. Ehdotus sisältäisi säännökset rekisteriin tallennettavista tiedoista, niiden säilytysajoista ja luovuttamisesta. Sillä mukautettaisiin henkilötietojen osalta EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksiä kansallisesti asetuksen sallimalla tavalla.

Lentoliikenteen osalta sisällölliset muutokset koskevat säännölliselle lentoliikenteelle asetettavaa julkisen palvelun velvoitetta, jonka osalta toimivalta siirtyisi vuoden 2019 alusta Liikennevirastolta maakunnille. Laissa säilytettäisiin mahdollisuus kansallisiin lupajärjestelyihin kauko-ohjatun lentotoiminnan osalta.

Merenkulun osalta liikenteen palveluista annettuun lakiin siirrettäisiin elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetusta laista merenkulun vapautta täsmentävä säännös kabotaasiliikenteestä ja ulkomaisille aluksille myönnettävistä poikkeusluvista. Lakiin siirrettäisiin myös laivaväen pätevyys sääntely. Lailla täytäntöön pantaisiin kansainväliset vaatimukset merenkulun koulutuksen järjestäjien ja sisällön hyväksymisestä. Lisäksi merimieslääkärijärjestelmää uudistettaisiin.

Raideliikenteen osalta liikenteen palveluista annettuun lakiin siirrettäisiin sekä rautatieliikenteen että kaupunkiraideliikenteen säännöksiä. Veturinkuljettajien ammattipätevyys säännöksiä uudistettaisiin. Veturinkuljettajia koskevaa sääntelyä kevennettäisiin siltä osin kuin se ei perustu direktiiviin. Muita rautatiejärjestelmässä suoritettavia turvallisuuden kannalta olennaisia tehtäviä ei siirrettäisi liikenteen palveluista annettuun lakiin. Niitä hallinnoitaisiin jatkossa rautatieliikenteen harjoittajien ja rataverkon haltijoiden turvallisuusjohtamisjärjestelmillä. Voimassa olevasta rautatielaista siirrettäisiin rautateiden markkinoillepääsyä ja rautatieyritykseltä vaadittavaa toimilupaa koskevat säännökset osaksi liikenteen palveluista annettua lakia.

Kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyys suorittamista uudistettaisiin. Käyttöön otettaisiin EU-lainsäädännön mukainen näyttökoevaihtoehto. Perustason ammattipätevyys suorittaminen olisi edelleen mahdollista myös nopeutetulla 140 h koulutuksella. Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltaa koulutusten ja kokeiden perusteiden vahvistamisessa laajennettaisiin. Opetus- ja kulttuuriministeriö huolehtisi edelleen ammatillisten tutkintojen yhteydessä hankittavaan ammattipätevyyteen liittyvistä tehtävistä, tutkintojen ulkopuolella suoritettavan ammattipätevyys osalta Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyisi kokeen vastaanottajat ja koulutuskeskukset.

Koevaihtoehtoon siirtymisen takia valmisteilla olevassa ajokorttiuudistuksessa ei kaavailla raskaan kaluston ajokorttisäännöksiin muutoksia.

Toistaiseksi tieliikennelakiin sisältyneet säännökset tieliikenteen sosiaalilainsäädännöstä ja tieliikenteen valvontalaitteista siirrettäisiin liikenteen palveluista annettuun lakiin, samoin kuin yrittäjäkuljettajien työajasta tieliikenteessä annettu laki. Lisäksi liikenteen palveluista annetun lain kansainvälistä tieliikennettä koskevia säännöksiä täydennettäisiin eräistä kansainvälisistä kuljetuksista annetun lain säännöksillä. Näin saataisiin ammattimaista tieliikennettä koskevat säännökset mahdollisimman keskitetysti samaan lakiin.

Lisäksi esityksellä toimeenpantaisiin maakuntalaki siirtämällä julkisen liikenteen järjestämisen tehtävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta perustettaville maakunnille

Lausunto

Lausunnolla olevaa Liikennekaarentoista osaa valmistellaan kireällä aikataululla. Lausuntoaika päättyy 1.6. ja ministeriön on tarkoitus antaa hallituksen esitys kesäkuussa. Kireää aikataulua voi pitää lainvalmistelun tason kannalta riskinä. Lakiluonnos sisältää ehdotuksia, jotka selvästi muuttaisivat markkinaa ja toimijoiden velvollisuuksia.

Lausuntopyyntöön liittyvä lakiesitykseen liittyvä materiaali on laaja, mutta vaikuttaa siltä, että lakiesityksellä on vähän suoria kuntasektoriin kohdistuvia vaikutuksia. Samalla on kuitenkin todettava, että lakiesityksen kuntiin kohdistuvia vaikutuksia ei ole selvitetty sillä tavalla, että mm. lakiesityksen suorien tai epäsuorien kustannusvaikutusten taso kävisi lakiesitysmateriaalista ilmi. Toimijoiden mahdollisuuksia ja resursseja täyttää uusia vaatimuksia ei vaikuttaisi otetun erityisesti huomioon. Vaikutukset pieniin ja isoihin toimiin ovat mittakaavaltaan erilaisia kuten myös vaatimukseen vastaamisen kustannusvaikutukset.

Kaupunkiseuduilla kaupungit ja kunnat usein subventoivat joukkoliikenneviranomaisten järjestämää joukkoliikennepalvelua siksi, että joukkoliikenne on olennainen osa seudun liikennejärjestelmän ja maankäyttöratkaisujen toimivuutta sekä niiden kehittämisen edellytys. Mm. seudun subventoituihin matkalipputuotteisiin ovat oikeutettuja vain ao. kuntien asukkaat, samalla kun tämä joukko on usein määrällisesti suurin näiden kuntien joukkoliikennepalvelun käyttäjäryhmä. Lakiesityksen kuvataan puolesta -asioinnin sisältö, mutta sen toimintaa mm. tuettujen matkalippujen tilanteessa ei ole vaikkapa esimerkin avulla hahmoteltu. Sellaista tilannetta ei saisi syntyä, jossa puolesta -asiointia tarjoava taho manipuloi tai markkinoi tuettujen matkalipputuotteiden hintoja omille asiakkailleen ristiriitaisesti lippu- ja maksujärjestelmää vastaava toimijan tarkoituksen kanssa.

Lain Tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus -luvussa 2 a § Puolesta asiointi on kohtia, joiden viesti tulisi avata lain esitöissä sekä tarkistaa tarvittaessa lakitekstin muotoilua. Millaista on esteettä ja tehokkaasti puolesta -asiointia tarjoavalle taholle myönnettävä riittävän laaja pääsy yksilön rekisteritietoihin? Millainen on puolesta-asiointin mahdollistavan rajapinnan avaavan palveluntarjoaja kohteena olevaan toimijaan kohdentama luotettavuuden ennalta arvioinnin merkitys jos arviointi lain mukaan tehdään vasta rekisteritietoihin pääsyyn oikeutuksen jälkeen? Mitä se antaa puolesta -asioijaa käyttävälle kuluttajalle ja kuntalaiselle?

Puolesta -asiointin tietosuojaa ja vastuukysymyksiä tulee edelleen selvittää mm. tilanteissa, joissa palvelussa tapahtuu virhe sekä tilanteissa, jossa asiakastietoa tulee toimittaa muille toimijoille.

Lisätiedot: liikenneinsinööri Jukka-Matti Laakso, p. 040 314

Kokouksessa on nähtävänä

- lausuntopyyntö 27.4.2017
- luonnos 27.4.2017 hallituksen esitykseksi laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- esityksen pääasiallinen sisältö ja epävirallinen kooste liikenteen palvelulaista

Ehdotus

Kj

Kunnanhallitus päättää

- antaa asiasta perustelutekstin mukaisen lausunnon
- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän pykälän osalta välittömästi kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

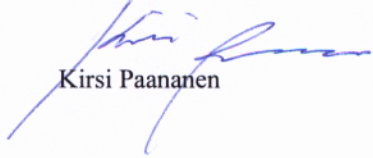
ote

liikenne- ja viestintäministeriö

Oteen tarkastetusta pöytäkirjasta oikeaksi todistaa

Tuusulassa 31.5.2017

pöytäkirjanpitäjä

Kirsi Paananen